

Recenzovaný sborník příspěvků vědecké
interdisciplinární mezinárodní vědecké konference
doktorandů a odborných asistentů

QUAERE 2015

roč. V

25. – 29. května 2015

Hradec Králové, Česká republika

QUAERE

Mezinárodní vědecká konference | International Scientific Conference

Výbor konference | Conference Committee

Prof. dr. Hab. Simon Badur
Prof. Denis Grun Ph.D.
Prof. dr hab. Jerzy Olszewski
Prof. dr hab. Włodzimierz Szpringer
Prof. dr hab. Marzanna Poniatowicz
Assoc. Prof. Martina Blašková, PhD.
Prof. Vladimíras Gražulis, DrSc.
Prof dr hab. Barbara Kryk
Assoc. Prof. Miloš Hitka, PhD.
Prof dr hab. Sylwia Pangsy
Prof. dr hab. Dorota Simpson
Prof. zw. dr hab. Krystyna Lisiecka
Ass. Prof. Sándor Gyula Nagy
Prof. Ing Milota Vetráková, CSc.
Prof. dr hab. Leon Tadeusz Dyczewski
Ing. Jiří Králík, Ph.D., MBA
Doc. Mgr. Václav Sobota, CSc.
Dr. Piet Vlawow

Doc. Ing. Zdeněk Závora, CSc.
Doc. Ing. Radim Václavek, CSc.
Mgr. Stanislav Fousek, Ph.D., MBA
Aneta Sokol, Ph.D.
Mgr. Vít Tichý, Ph.D.
Ing. Jana Marková, Ph.D.
Ing. Nina Vacková, Ph.D.
Ing. Zuzana Jarná

Čestná záštita | Honorary Patronage

Ing. Martin Štěpánek, Ph.D. - Ostrava City, Ing. René Volek - University of Tomáš Baťa; CEO of RV, FASHION STYLE, IBM Czech Republic

Mediální partner konference | Media Patronage

Univerzita Karlova v Praze | i-Forum, Marketingové noviny journal, Vesmír journal, IT systems journal, Moderní obec journal

Odborné sekce konference | Conference Sessions

Management, marketing | Management, marketing; Ekonomika, bankovníctví, pojišťovnictví | Economy, Banking, Insurance Management; Veřejná správa a makroprocesy | Public Administration, Macroprocesses; Přírodní vědy | Natural Sciences; Psychologie, sociologie, pedagogika | Psychology, Sociology, Pedagogy; Informatika | Informatics; Technologie, strojírenství, stavebnictví | Technologies, Engineering, Building Industry

Editor, úprava, realizace | Edit, Published by:

© MAGNANIMITAS, Hradec Králové, Česká republika, 2015
Magnanimitas, Hradec Králové, 2015

ISBN 978-80-87952-10-8

Upozornění | Warning:

Všechna práva vyhrazena. Rozmnožování a šíření této publikace jakýmkoliv způsobem bez výslovného písemného svolení vydavatele je trestné. | All rights reserved. Unauthorized duplication is a violation of applicable laws.

Certifikovaná vědecká konference | Certificate Conference No.: 2259661526, European Textbook Track Number (ETTN): 085-15-15034-05-1

MAGNANIMITAS Assn. International and ECONFERENCE is a signatory of Berlin declaration on Open Access to knowledge in the sciences and humanities.
(<http://openaccess.mpg.de/3883/Signatories>)

Reviewed Proceedings of the
Interdisciplinary Scientific International Conference
for PhD students and assistants

QUAERE 2015

vol. V

May 25 – 29, 2015

Hradec Králové, The Czech Republic

QUAERE

Partneři a sponzoři konference | Podpora Conference Partners | Support

Acta Oeconomica Pragensia - Vysoká škola ekonomická v Praze
AD ALTA: JOURNAL OF INTERDISCIPLINARY RESEARCH

GRANT journal

Computer Press

Československý časopis pro fyziku

EP HARBOUR | European Project Centre

IBM Česká republika

INOVACE.CZ

IT-Systems

MAGNANIMITAS

MAPLEPARK

Marketingové noviny

Moderní obec - odborný časopis

KNOWLEDGE NETWORK

Nautillus

RV FASHION STYLE

Statutární město Ostrava

Vesmír - časopis akademické obce

Všeobecná zdravotní pojišťovna

Univerzita Karlova v Praze | i-FORUM

Obsah | Table of Contents

I MANAGEMENT, MARKETING | MANAGEMENT, MARKETING

THE IMPORTANCE OF CUSTOMER LOYALTY PROGRAMS IN THE EUROPEAN AIRLINE INDUSTRY <i>Mark Wever</i>	14
ANALYTICKÝ POHLED NA SOCIÁLNU SIEŤ FACEBOOK AKO MARKETINGOVÉHO NÁSTROJA <i>Ludovít Nastišin</i>	29
ZVYŠOVANIE KVALITY SLUŽIEB – MODIFIKÁCIE MODELU KANO <i>Peter Madzik</i>	35
PROCES VÝBERU ZAMESTNANCOV VO VÝROBNOM PODNIKU <i>Patrik Richnák</i>	47
ŠÍRENIE POVEDOMIA EKONOMAČNÝCH PROCESOV S PODPOROU DIGITÁLNEHO MARKETINGU <i>Lukáš Grib, Anna Zaušková</i>	57
AUTOPOIETIC ELEMENTS IN THE TOMAS BAŤA SHOE COMPANY <i>Jakub Chvátal</i>	65
ONLINE MARKETING NA SOCIÁLNEJ SIETI FACEBOOK <i>Martina Drahošová</i>	73
ANALYTICKÝ POHLED NA MODEL PODNIKOVEJ REPUTÁCIE Z ASPEKTU ZVYŠOVANIA VÝKONNOSTI <i>Nella Svetozarovová</i>	81
CREATING VALUE THROUGH PROCESS VALUES – IMPLEMENTATION THE ACTIVITY-BASED COSTING (ABC) METHOD INTO MANAGEMENT SYSTEM <i>Beata Dratwińska-Kania</i>	86
MOŽNOST TRANSFORMACE ERGONOMICKÉHO PROGRAMU S VYUŽITÍM IMS <i>Petra Marková, Peter Szabó, Rastislav Beňo, Jozef Šablik, Jana Samáková</i>	95
THE USING OF GAMES IN EDUCATION OF PROJECT MANAGEMENT <i>Jana Samáková, Jana Šujanová, Rastislav Beňo, Petra Marková, Peter Szabó</i>	106
SOUČASNÉ VÝTVARNÉ UMĚNÍ JAKO NESTANDARDNÍ TRŽNÍ KOMODITA <i>Olga Trčková</i>	114
KOMPARACE HODNOTOVÉ ANALÝZY A ALTMANOVA INDEXU PŘI POSUZOVÁNÍ FINANČNÍHO ZDRAVÍ PODNIKU <i>Martin Skalický, Hana Záhorská, Bohumil Puchýř, Vít Hromádka</i>	121
RODOVÁ PROBLEMATIKA NA TRHU PRÁCE. PŘÍPAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY <i>René Pawera, Zuzana Šmehýlová</i>	130
VÝSKYT META-KOGNITIVNÝCH OMYLOV VO VZŤAHU KU VYBRANÝM KOMPETENCIÁM A INTELIGENCIÍ <i>Róbert Modranský, Valéria Parová</i>	138
VÝBĚR ZAMĚSTNANCE - KLÍČOVÁ ZMĚNA V ŽIVOTĚ PODNIKU <i>Zbyněk Jeřábek</i>	148
FACEBOOK AS A TOOL OF TECHNOLOGICAL AND NON-TECHNOLOGICAL MARKETING INNOVATION AND THEIR PRACTICAL APPLICATION ON THE CZECH MARKET OF BRANDED GOODS <i>Jitka Novotová</i>	157
KLÍČ EFEKTÍVNEJ INTERNEJ KOMUNIKÁCIE SPOČÍVA V ZÁUJME A ZRUČNOSTI JEJ ÚČASTNÍKOV <i>Daniela Hrehová, Andrea Seňová</i>	167
ORGANISATIONAL CLIMATE – LINKS TO MANAGERIAL PRACTICES AND INNOVATION <i>Mamuela Varsani</i>	176
ŘÍZENÍ NÁKLADŮ PRODUKTU S OHLEDEM NA ŽIVOTNÍ CYKLUS VÝROBKU <i>Monika Maříková, Jan Horejc</i>	187
SÚČASNÝ STAV RODINNÉHO PODNIKANIA V POHOSTINSTVE A HOTELIERSTVE NA SLOVENSKU <i>Ludmila Šmardová, Jana Kučerová</i>	195
VLIV HOSPODÁRSKEHO CYKLU NA BUSINESS MODEL: STUDIE SPOLEČNOSTÍ PŮSOBÍCÍCH V OBLASTI SLUŽEB <i>IT Simona Megová</i>	205
MEDZINÁRODNÝ MARKETING A JEHO ZÁKLADNÉ KONCEPCIE <i>Barbara Baloghová</i>	211
THE DESIGN OF A VEHICLE POOLING SYSTEM: A SOUTHERN ITALIAN UNIVERSITY APPLICATION SCENARIO <i>Roberto Palmieri, Carlo Giglio</i>	217
ZNACZENIE I CHARAKTERYSTYKA STRUKTURY ORGANIZACYJNEJ W METODOLOGII SIX SIGMA <i>Marcin Migza</i>	227

VNÍMÁNÍ POJMU „SOCIALNÍ MARKETING“ V ČASE <i>Tomáš Rygl</i>	235
SOCIÁLNA KONCEPCIA ETICKÉHO LEADERSHIPU <i>Terézia Horná</i>	242
THE MAIN PROBLEMS OF MAKING STRATEGY OF SLOVAK HOSPITALS <i>Rastislav Briestenský</i>	252
KNOWLEDGE AS A BASIS FOR SELECTING STRATEGIES <i>Zuzana Škutchanová, Katarína Púčková, Michal Bízik</i>	257
CENTRALITY MEASURES FOR AN ENTERPRISE 2.0-BASED R&D PROJECT: A CASE STUDY IN THE AUTOMOTIVE INDUSTRY <i>Roberto Palmieri, Carlo Giglio</i>	264
TALENT MANAGEMENT AS PRECONDITION FOR SUSTAINABLE PERFORMANCE OF INDUSTRIAL COMPANIES <i>Zuzana Betinová, Zdenka Gyurák Babel'ová, Andrea Chlpeková</i>	274
VYMÁHANIE NEZLUČITELEJ ŠTÁTNEJ POMOCI <i>Jana Juhásová Golian</i>	284
VZŤAH OSOBNOSTNÝCH CHARAKTERISTÍK A PRACOVNEJ ANGAŽOVANOSTI <i>Zuzana Laziš'ánová</i>	291
DLHOVÉ NÁSTROJE ISLAMSKÉHO FINANCOVANIA - ALTERNATÍVA K ŠTANDARDNÉMU SPÔSOBU FINANCOVANIA PODNIKOV <i>Lenka Kalusová</i>	297
„MULTI COUNTRY“ AKO FORMA SPOLUPRÁCE V OBLASTI POLITIKY KVALITY ZALOŽENÁ NA TRADÍCII <i>Tatiana Košitová</i>	305
MOŽNOSTI ROZVOJA A PODPORY FARIEM NA SLOVENSKU <i>Ingrid Potisková</i>	314
PRÍNOSY ENVIRONMENTÁLNEHO MANŽÉRSTVA PRE ORGANIZÁCIU <i>Marta Karkalíková</i>	320
ZMAPOVÁNÍ ATRAKTIVITY DOLNÍ OBLASTI VÍTKOVIC V RÁMCI MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE <i>Dagmar Frenclůvská, Nikol Hrbáčová</i>	327
LEADERSHIP AND INNOVATION IN CONTEXT OF PROFILE ORIENTED MARKETING FOR SUSTAINABLE REGIONAL DEVELOPMENT CURRENT ISSUES IN LEADERSHIP “HOW TO CREATE AN ORGANIZATIONAL CLIMATE WHERE OTHERS APPLY INNOVATIVE THINKING” <i>Rebecca Reschreiter, MA.</i>	335
DIZAJN MANUÁL – ZÁKLAD TVORBY VIZUÁLNEHO ŠTÝLU A KORPORÁTNEJ IDENTITY <i>Vladimíra Jurišová</i>	343
CROSS CULTURAL ISSUES IN INTERNATIONAL HUMAN RESOURCE MANAGEMENT <i>Renata Čuhlová</i>	350
ŘÍZENÍ PODNIKU PROSTŘEDNICTVÍM METOD FINANČNÍ ANALÝZY <i>Anna Jacková</i>	358
ORGANIZATION CULTURE AS A NECESSARY PRECONDITION OF BUILDING THE KNOWLEDGE MANAGEMENT IN ORGANIZATION <i>Jaroslava Bučková</i>	367
CENOTVORBA A ŽIVOTNÝ CYKLUS PRODUKTU V MSP <i>Simona Kosztanko</i>	377
PESTE ANALÝZA AKO DOSIAHNUŤ MAXIMUM PRI MINIMÁLNO M ÚSILÍ <i>Karol Čarnogurský, Peter Madzík</i>	388
VPLYV GLOBÁLNEJ KRÍZY NA RIADENIE ĽUDSKÝCH ZDROJOV <i>Jakub Alchus, Lucia Szkuráková</i>	399
PRECONDITIONS AN BARRIERS OF INSIDE COMPANY COMMUNICATION <i>Vladimír Ovsenák, Martin Slivka</i>	407

II. EKONOMIKA, BANKOVNICTVÍ, POJIŠŤOVNICTVÍ | ECONOMY, BANKING, INSURANCE MANAGEMENT

VALUATION OF SHARES AND THEIR FAIR VALUE OF THE COMPANIES LISTED ON THE MEDIA SECTOR QUOTED ON THE WARSAW STOCK EXCHANGE IN POLAND WITHIN 2010-2015 AND THEIR FAIR VALUE <i>Rafał Parvi</i>	414
REGIONAL LOGISTICS PROJECTS - THE IMPLEMENTATION CONDITIONS AND IMPACT ASSESSMENT <i>Tomasz Kolakowski</i>	423

VALUATION OF SHARES AND THEIR FAIR VALUE OF THE COMPANIES LISTED ON THE DEVELOPERS SECTOR QUOTED ON THE WARSAW STOCK EXCHANGE IN POLAND WITHIN 2005-2015 AND THEIR FAIR VALUE <i>Rafał Parvi</i>	434
COMPARATIVE STUDY OF POLISH SME SECTOR ON THE BACKGROUND OF THE EUROPEAN UNION COUNTRIES <i>Katarzyna Brożek</i>	444
THE ISSUE OF ABUSE OF POWER AND VIOLATION OF ECONOMIC OBLIGATIONS IN RELATION TO CRIMINAL LAW <i>Paweł Dębowski</i>	454
ZMENA VPLYVU VYBRANÝCH DETERMINANTOV NA VÝVOJ MENOVÝCH KURZOV V ČASE KRÍZY <i>Daniel Novota</i>	461
REVERZNÍ LOGISTIKA JAKO INOVAČNÍ PŘÍSTUP V MINIMALIZACI NÁKLADŮ NA OBALY V PŘÍKLADU VÝROBNÍ FIRMY <i>Miroslava Lovichová</i>	470
GLOBAL GROWTH IN AVATION WITH A FOCUS ON THE MIDDLE EAST <i>Petra Skolilová</i>	479
POLITICAL CONTEXT AND ECONOMIC IMPLICATIONS OF THE SUSPENSION OF HONDURAS IN MEMBERSHIP RIGHTS IN OAS <i>Jacek Kowalczyk, Liwiusz Wojciechowski</i>	485
CORPORATE DEFAULT PROBABILITY MODELLING THROUGH VECTOR AUTOREGRESSION APPROACH <i>Tomáš Jeřábek</i>	492
VPLYV VYBRANÝCH POLITICKÝCH FAKTOROV NA MALÉ A STREDNÉ PODNIKY NA SLOVENSKU <i>Michal Levický, Jarmila Mižičková, František Vojtech, Marek Vrbinčík</i>	502
VÝSKUM A VÝVOJ – CIEĽ STRATÉGIE EURÓPA 2020 <i>Emília Duřová Spišáková, Barbora Gontkovičová</i>	509
SOUVISLOSTI FINANCOVÁNÍ A ÚSPĚCHU VYSOKÝCH ŠKOL <i>Naděžda Petří</i>	518
EKONOMICZNE UZASADNIENIE ISTNIENIA KARY KRYMINALNEJ <i>Joanna Wysocka</i>	528
FIRMA, PODNIK NEBO OBCHODNÍ ZÁVOD? NĚKTERÉ TERMÍNY EKONOMICKÝCH DISCIPLÍN V KONFRONTACI S JEJICH LEGÁLNÍ DEFINICÍ <i>Martina Skalická Dušátková</i>	534
APPLICATION OF DATA ENVELOPMENT ANALYSIS TO MEASURE THE EFFICIENCY OF BANKS <i>Elena Drabíková</i>	543
PŘÍMÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE A JEJICH DOPAD NA TRH PRÁCE STRUKTURÁLNĚ POSTIŽENÉHO REGIONU <i>Sylvie Kotíková</i>	548
ECONOMIC CONNECTIONS OF NEGATIVE EXTERNALITIES IN THE CONTEXT OF THE FUNDAMENTAL PRINCIPLES OF ENVIRONMENTAL PROTECTION <i>Pavla Kubová</i>	557
REACH REGULATION IN THE LIGHT OF THE ECONOMIC THEORY OF REGULATION <i>Šimon Buryan</i>	564
KIRZNER'S CONCEPT OF ENTREPRENEURIAL ACTIVITIES IN THE CONTEXT OF MULTINATIONAL COMPANIES <i>Sylvie Kotíková</i>	574
THE OPERATION OF OKUN'S LAW IN HIGHLY-DEVELOPED ECONOMIES <i>Bartosz Totleben</i>	583
THE LABOR PRODUCTIVITY LEVEL, DYNAMICS AND DIFFERENCES IN THE EUROPEAN UNION REGIONS <i>Stawomir Kuźmar</i>	594
TRENDY VÝVOJA POISTNÉHO TRHU V SLOVENSKEJ REPUBLIKE A V ČESKEJ REPUBLIKE <i>Jana Masárová, Eva Koišová</i>	604

III. VEŘEJNÁ SPRÁVA A MAKROPROCESY | PUBLIC ADMINISTRATION, MACROPROCESSES

VEĽKÉ ŠPORTOVÉ PODUJATIA - NÁSTROJ ROZVOJA ČI ÚPADKU ÚZEMIA? <i>Juraj Kuboš, Andrea Miškovičová</i>	615
KORUPCIA VO VEREJNEJ SPRÁVE A JEJ TRESTNOPRÁVNE ASPEKTY <i>Martina Kantorová</i>	625
DOZOR ŠTÁTU NAD NORMOTVORBOU OBCÍ V SLOVENSKEJ REPUBLIKE <i>Michal Jesenko</i>	635

ZELENÁ STRANICKÁ RODINA V EVROPE <i>Jan Hrubeš</i>	643
SYSTÉM EFEKTÍVNEHO SANKCIONOVANIA SPRÁVNÝCH DELIKTOV PRÁVNICKÝCH OSÔB <i>Zuzana Kiselyová</i>	652
PREDPOKLADY FUNGOVANIA E-GOVERNMENTU V SLOVENSKEJ REPUBLIKE <i>Soňa Sopišková</i>	659
EVOLUTION OR REVOLUTION OF EU LAW ON THE PROTECTION OF PERSONAL DATA <i>Dominik Horodyski</i>	669
CONCURRENCE OF PENAL AND ADMINISTRATIVE SANCTIONS – PROPOSED SOLUTIONS <i>Aneta Makowiec, Paweł Nowak</i>	679
THE ECONOMIC CONSEQUENCES OF CHANGES IN THE BUDGETING OF MUNICIPALITIES IN THE CZECH REPUBLIC <i>Josef Botlík, Milena Botlíková, Pavlína Pelešová</i>	686
UPRAWNIENIA JEDNOOSOBOWEGO WSPÓLNIKA W SPÓLCE Z O.O. W ODNIESIENIU DO ZGROMADZENIA WSPÓLNIKÓW W JEDNOOSOBOWEJ SPÓLCE Z O.O. <i>Paweł Stasiak</i>	693
PRAWO DO SĄDU W ASPEKCIE OBOWIĄZKU PONOSZENIA KOSZTÓW SĄDOWYCH <i>Monika Odrowska-Stasiak</i>	700
AMALGAMIZÁCIA VO ŠVÉDSKOM KRÁĽOVSTVE AKO VZOROVÝ MODEL PRE LOKÁLNU ATOMIZÁCIU SLOVENSKEJ REPUBLIKY <i>Lucia Spišáková, Simona Kováčová</i>	706
INICIATIVY INTERNACIONALIZACJE KVALIFIKOWANYCH LUDSKÝCH ZDROJÓW W CZESKÉ REPUBLICE A NĚMECKU <i>Renata Čuhlová</i>	716

IV. PŘÍRODNÍ VĚDY | NATURAL SCIENCES

NEUROVÝVINOVÉ ANIMÁLNE MODELY SCHIZOFRÉNIE <i>Jana Murinová</i>	726
AEROBNÍ BIOLOGICKÁ ROZLOŽITELNOST VYBRANÝCH LÉČIVÝCH LÁTEK <i>Iva Prokešová, Ivan Karpišek, Vladimír Sýkora, Hana Kujalová, Lukáš Fuka</i>	733
IDENTIFICATION AND DIFFERENTIATION OF MAYZE (<i>ZEA MAYS</i> L.) USING RAPD TECHNIQUE <i>Martin Vívodík, Želmíra Balážová, Zdenka Gálová, Milan Chňápek, Tímea Kutka Hložáková</i>	743
RELATIONSHIP BETWEEN HIGH MOLECULAR WEIGHT SUBUNITS OF GLUTENIN AND BREADMAKING QUALITY OF EUROPIAN WHEATS <i>Tímea Kutka Hložáková, Edita Gregová, Zdenka Galová, Martin Vívodík, Milan Chňápek, Svetlana Šlíková</i>	752
MATERIAL FLOW ANALYSIS AS THE BASIS FOR THE DEVELOPMENT OF A DYNAMIC SYSTEM MODEL OF RECYCLING PROCESS IN METALLURGICAL INDUSTRY <i>Jakub Wrzeczionko, Martina Nováčková</i>	759
STANOVENÍ AEROBNÍ BIOLOGICKÉ ROZLOŽITELNOSTI ALTERNATIVNÍCH SLADIDEL <i>Lukáš Fuka, Vladimír Sýkora, Iva Prokešová, Marie Vojtíšková</i>	767
STUDY OF THE COMPETITIVE IONS INFLUENCE ON THE REMOVAL OF CHROMIUM (VI) FROM AQUEOUS SOLUTION USING ACIDOPHILIC BACTERIA <i>Martina Nováčková, Jakub Wrzeczionko</i>	776
VPLYV ZMENY POČTU VSTUPNÝCH ÚDAJOV NA VÝSLEDOK INTERPOLAČNÝCH METÓD <i>Jana Palková, Vladislava Zelizňáková</i>	784
STABILITY OF STOCHASTIC DIFFERENTIAL SYSTEMS WITH TWO-DIMENSIONAL BROWNIAN MOTION <i>Marie Klimešová, Jaromír Baštinec</i>	791
GENEZA, UWARUNKOWANIA I ROZWÓJ URBANISTYCZNY MIAST NA LUBELSZCZYŹNIE (POLSKA) <i>Wojciech Kurda, Katarzyna Pukowiec</i>	799

V. PSYCHOLOGIE, SOCIOLOGIE, PEDAGOGIKA | PSYCHOLOGY, SOCIOLOGY, PEDAGOGY

DEPRESJA A CHOROBY UKŁADU KRĄŻENIA <i>Sandra Orlińska, Adam Bednorz</i>	810
INTERDISCIPLINÁRNÝ CHARAKTER MEDIÁCIE SO ZAMERANÍM NA JEJ ANDRAGOGICKÉ ASPEKTY <i>Peter Mal'a</i>	818
CORPUS-BASED LINGUISTIC ANALYSIS OF COLLOCATIONS COMPRISING THE ADJECTIVE ČIERNY <i>Kristína Bobeková</i>	827

CASE STUDY ON PRESCHOOL INCLUSION OF A CHILD WITH AUTISM SPECTRUM DISORDERS IN CHINA <i>Yuntong Peng, Dandan Wu, Yue Lu</i>	833
REVIEW OF PEDAGOGIC LEADERSHIP RESEARCH <i>Danping Peng, Jana Poláčková Vašátková</i>	842
EMBLEMATICKOSŤ ROMÁNU LADISLAVA BALLEKA AGÁTY <i>Magdaléna Barányiová</i>	848
DISKURZÍVNE OTÁZKY ŽURNALISTIKY V KONTEXTE ROZVOJA INFORMAČNÝCH A KOMUNIKAČNÝCH TECHNOLÓGIÍ <i>Ján Višňovský</i>	862
ŠTÝLY HUMORU VO VZŤAHU K ZVLÁDANIU ZÁŤAŽE <i>Veronika Boleková</i>	872
INTEGRACE ŽÁKŮ S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM DO ČESKÉHO VZDĚLÁVACÍHO SYSTÉMU <i>Lucie Hájková</i>	882
POUŽITIE REFLEKTÍVNEHO DENNÍKA VO VÝUČBE PSYCHOLÓGIE <i>Lenka Sokolová, Miroslava Lemešová</i>	890
OD JAKÉHO VĚKU BYCHOM MĚLI DÍTĚ VZDĚLÁVAT O SEXUÁLNÍCH TÉMATECH RESPEKTIVE PUBERTĚ A KDO BY MĚL BÝT „VZDĚLÁVATELEM“? <i>Tereza Kaláčková</i>	898
SCHOOL ADJUSTMENT OF 18 CHINESE AND 8 CZECH CHILDREN BOTH WITH COCHLEAR IMPLANTS <i>Jiaojiao Wu</i>	902
HODNOTY JAKO FENOMÉN ŠKOLNÍ VÝCHOVY <i>Adéla Antlová, Štefan Chudý</i>	911
PRODUKCIA MEDIÁLNEJ ZÁBAVY: AKTUÁLNE VÝVOJOVÉ TENDENCIE PRIEMYSLU KULTÚRY A ZÁBAVY <i>Jana Radošinská</i>	917
ROZDIEL MEDZI KNIHAMI PRE DETI A DOSPELÝCH PODĽA DETÍ MLADŠIEHO ŠKOLSKÉHO VEKU <i>Mária Belešová</i>	927
ČESKÉ JAZZOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ (NEJEN) V LETECH 1968–1989 <i>Ondřej Jurásek</i>	934
ROZVOJ OSOBNOSTI ŽÁKA VE VZDĚLÁVACÍM PROCESU A VLIV RODINY NA JEHO KULTIVACI <i>Iveta Kmecová, Robert Zeman</i>	942
AKTUÁLNA PROBLEMATIKA VÝSKUMU UČEBNÍC: NÁVRH VÝSKUMNÉHO PROJEKTU DIZERTAČNEJ PRÁCE <i>Jana Grešová</i>	949
SPOLOČENSKÉ POSTAVENIE RÓMSKEJ RODINY V SÚČASNOSTI <i>Peter Keresztes</i>	958
THE LEVEL OF READING STRATEGIES OF PUPILS AT THE END OF PRIMARY EDUCATION <i>Dana Vicherková</i>	967
ROZVOJ SOCIÁLNIH DOVEDNOSTÍ U DĚTÍ S PORUCHOU CHOVÁNÍ PROSTŘEDNICTVÍM ARTEFIDEIKY <i>Michaela Matějková</i>	972
MUŽ V SLOVENSKÝCH A ČESKÝCH NÁZVOCH RASTLÍN <i>Alica Hurtová</i>	977
VÝCHOVA K MEZIGENERAČNÍMU POROZUMĚNÍ V KURIKULU ČESKÉ ZÁKLADNÍ ŠKOLY <i>Soňa Divilová</i>	986
THE OCCUPATIONAL ACTIVITY OF PEOPLE WITH INTELLECTUAL DISABILITY IN POLAND <i>Róża T. Majzner</i>	993
IMPLEMENTATION OF WASTE ISSUES INTO SLOVAK EDUCATIONAL PROCESS <i>Peter Varga, Katarína Baťová</i>	998
TVORBA VÝCHOVNÝCH PROGRAMOV AKO JEDEN Z NÁSTROJOV PRE DOSIAHNUTIE KVALITY ŽIVOTA VO VOENOM ČASE <i>Janette Gubricová, Iveta Krošláková</i>	1004
MÝTICKÉ BYTOSTI V ROZPÁVKACH PAVLA JOZEFA DOBŠINSKÉHO A FANTASY PRÍBEHU HARRY POTTER A ICH VPLYV NA DETSKÉHO ČITATEĽA <i>Ján Vido</i>	1012
DISORDERS OF SEXUAL PREFERENCE IN THE PERCEPTION OF THE GENERAL PUBLIC <i>Jana Novotná, Hana Vojáčková</i>	1019
ZASTOSOWANIE TERAPII NEUROFEEDBACK W LECZENIU ZABURZEŃ OKRESU DZIECIŃSTWA I ADOLESCENCJI <i>Lukasz Nikiel</i>	1026
INTERAKČNÁ DIDAKTICKÁ HUDBNÁ HRA V HUDBNEJ VÝCHOVE NA PRIMÁRNOM STUPNI VZDELÁVANIA <i>Olga Pappová, Katarína Špániková</i>	1034

EMOČNÁ REGULÁCIA A ZVLÁDANIE EMÓCIÍ ŽIAKOV VO VÝCHOVNO-VZDELÁVACOM PROSTREDÍ <i>Eva Vancu</i>	1043
PROFESIA UČITEĽA <i>Mária Hužovičová, Mária Laliková</i>	1051
SLOVENSKÁ VERZIA DOTAZNÍKA POPÔRODNÉHO PUTA <i>Katarína Greškovičová, Eva Szobiová</i>	1059
INTERACTION AND COMMUNICATION IN HIGHER EDUCATION <i>Michaela Lukešová</i>	1069
PŘÍPADOVÁ STUDIE JAKO METODA ROZVOJE KRITICKÉHO MYŠLENÍ V EKONOMICKÉM VZDĚLÁVÁNÍ <i>Kateřina Berková</i>	1077
HIERARCHIE POSTUPU PRÁCE KLAVÍRISTY S ČASEM A ZVUKEM V POJETÍ PROF. IVANA KLÁNSKÉHO <i>Jana Vondráčková</i>	1084
ZÁTĚŽOVÉ AKTIVITY A LÉČBA DROGOVĚ ZÁVISLÝCH <i>Bohdana Richterová, Ondřej Takács, Jana Pindáková, Markéta Slivková, Denisa Tešnarová, Daniela Polášková, Veronika Fešarová</i>	1091
VPLYV STUPŇA HOMOGENITY ŠTÚDIJNEJ SKUPINY NA EFEKTIVITU SKUPINOVEJ PRÁCE VO VÝUČBE JAZYKOV <i>Soňa Danišová</i>	1101
SEXUÁLNA VÝCHOVA ALEBO PREVÝCHOVA V KONTEXTE (PRE)VÝCHOVNÝCH ZARIADENÍ? <i>Dorota Smetanová</i>	1107
ANALÝZA ÚSPĚŠNOSTI STUDENTŮ VŠPJ V PŘEDMĚTU FINANČNÍ ÚČETNICTVÍ <i>Kateřina Berková, Markéta Lexová</i>	1115
KOMUNIKAČNÉ INTERAKCIE V RODINE ADOLESCENTA VO VZŤAHU K EXPRESIVITE <i>Zuzana Mičková</i>	1122
PRINCÍPY A VÝCHODISKÁ ANTROPOZOFICKEJ FILOZOFIE RUDOLFA STEINERA VO WALDORFSKEJ PEDAGOGIKE <i>Silvia Nováková</i>	1130
FENOMÉN INDIVIDUALIZÁCIE A JEHO VPLYV NA RELIGIOZITU V DOBE NESKOREJ MODERNITY <i>Jana Malcovská</i>	1139
POPULISM AND EXTREMISM AS A MODERN TOOL OF POLITICAL POWER <i>Jaroslav Mihálik, Martina Gabajová</i>	1148
SELECTION OF TEACHING METHODS AS THE BASIS OF REACHING OBJECTIVES IN THE TEACHING OF MEDIA EDUCATION <i>Mária Moravčíková</i>	1157
ONDŘEJ BEDNARČÍK A SOUDOBA HUDBA PŘÍNOS BOGUSLAWA SCHÄFFERA K PROBLEMATICE ANALÝZY SOUDOBE HUDBY <i>Tereza Pobucká</i>	1166
POSTAVENÍ SPOLEČENSKOVĚDNÍCH PŘEDMĚTŮ V KURIKULU TECHNICKÉHO STUDIA <i>Jaroslav Lindr</i>	1175
TVORBA UČEBNÍCH TEXTŮ V ODBORNÉM VZDĚLÁVÁNÍ <i>Daniel Kučerka, Ján Kmec, Roman Hrmo, Monika Karková, Monika Kučerková</i>	1181
IMPLEMENTÁCIA DIGITÁLNYCH TECHNOLOGIÍ VO VZDELÁVANÍ ŽIAKA S MOZGOVOU OBRNOU NA STREDNEJ ŠKOLE – CASE STUDY <i>Peter Krajčí</i>	1191
SPECIFIKA SPORTOVNÍHO DIVÁCTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE <i>Petr Scholz</i>	1199
ČINNOST SDRUŽENÍ SLEZSKÝCH UČITELŮ V 50. LETECH 20. STOLETÍ <i>Marta Kerlinová</i>	1206
SLOVENSKO-ANGLICKÁ KOMPARÁCIA POLITOLOGICKÝCH FRAZÉM <i>Martina Benčeková</i>	1214
PROBLEMATIKA OSVOJOVÁNÍ SLOVNÍCH DRUHŮ U ŽÁKŮ 1. STUPNĚ ZŠ <i>Jana Martáková, Styblíková</i>	1224
THE EFFECT OF COMPUTER SIMULATIONS ON WRITING AND BALANCING CHEMICAL EQUATIONS BY A STUDENT WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS <i>Wioleta Kopek-Putala, Małgorzata Nodzyńska</i>	1231
AKTIVIZACE ČTENÁŘSKÝCH STRATEGIÍ V EXPERIMENTÁLNÍM VÝZKUMU <i>Jolana Ronková, Radka Wildová</i>	1242
STANDARD OF LIVING OF THE POPULATION IN THE SLOVAK REPUBLIC <i>Oľga Bočáková</i>	1251

ISSUES AND SOCIAL STATUS OF YOUNG PEOPLE <i>Darina Kubičková</i>	1259
KRITICKÉ MYŠLENÍ STUDENTŮ VYSOKÝCH ŠKOL <i>Jana Martincová</i>	1268
VZŤAHOVÁ VÁZBA K MATKE AKO PREDIKTOR DEPRESIVITY U DETÍ V STREDNOM DETSTVE <i>Mária Halamová, Marta Popelková</i>	1278
KONCEPT KVALITY ŽIVOTA U OSOB S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM <i>Jakub Pivarč</i>	1287
VÝUKA ZDANĚNÍ SPOTŘEBY NA VŠ <i>Tomáš Kouba</i>	1296
CVIČNÝ UČITEL OČIMA STUDENTŮ UČITELSTVÍ NA PRAXI <i>Kateřina Lojdová</i>	1303
OSVOJENÍ A JEHO TRENDY V MEZINÁRODNÍM KONTEXTU <i>Adriana Sychrová</i>	1311
ROZWÓJ KOMPETENCJI INICJATYWNOŚCI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W RAMACH NAUKI SZKOLNEJ W POLSCE <i>Bartosz Atroszko</i>	1319

VI. INFORMATIKA | INFORMATICS

ZPRACOVÁNÍ MEDICÍNSKÝCH B-OBRAZŮ S POMOCÍ EXPERTNÍHO SYSTÉMU S IMPLEMENTACÍ NA PLATFORMĚ ARM <i>Jiří Blahota, Petr Čermák, Tomáš Soukup</i>	1327
A SOFTWARE BASED TRANSITION FROM THE USE CASE MODEL INTO BORM USING THE UCBA PROJECTS VBA TOOL <i>Athanasios Podaras</i>	1336
DYNAMICKÝ BIOMETRICKÝ PODPIS AKO EFEKTÍVNY NÁSTROJ PRE AUTENTIZÁCIU <i>František Hortai</i>	1344
INSUFFICIENT KNOWLEDGE OF SPREADSHEETS OF STUDENTS IDENTIFIED BY USING SIMPLE EXERCISES FROM ASTRONOMY <i>Ota Kéhar</i>	1353
MEASURING QUALITY OF WIFI NETWORK FOR WIRELESS CONTROL MODELS AND PROCESSES <i>Romuald Mozdík, Lubomír Naščák</i>	1357
A MOBILITY PREDICTION METHOD FOR MOBILE AD HOC NETWORKS USING DIRECTIONAL ANTENNAS <i>Nermin Makhlouf</i>	1365
AN EFFICIENT METHOD FOR HIGH-SPEED DATA TRANSMISSION IN RNS-BASED DS-CDMA SYSTEMS <i>Peter Olšovský, Peter Podhoranský</i>	1372
SLOVA ČESKÉHO JAZYKA - ANALÝZA A NÁVRH ZNALOSTNÍHO VZORU <i>Martin Žáček, Zuzana Urbánková</i>	1382
INFORMATION SUPPORT TOOLS FOR EVALUATING ECONOMIC RESULTS OF A COMPANY <i>Romana Hajkrová, Ladislav Pálka</i>	1391
DETERMINING STEPS TO ENHANCE THE SECURITY OF DATA STORED IN THE CLOUD <i>Gabriela Macáková, Zuzana Priščáková</i>	1400
CONGESTION AWARE MULTIPATH ROUTING: STABILITY FACTOR PERFORMANCE IMPACT ANALYSIS <i>Matej Kultán, Martin Medvecký</i>	1408
VYUŽITÍ ADAPTIVNÍHO E-LEARNINGU PRO SLUCHOVĚ POSTIŽENÉ <i>Ludvík Indrák</i>	1417
JAV ACCL - LIBRARY FOR SIMPLE COMPUTATION ON CLUSTER OF WORKSTATIONS <i>Petr Ječmen, Pavel Satrapa</i>	1425
IMPLEMENTATION OF NUMERICAL ALGORITHMS FOR LAPLACE TRANSFORM INVERSION TO DISPLAY THE SISO SYSTEMS CHARACTERISTICS <i>Igor Miklůšik, Juraj Spalek</i>	1434
PREVENENCE INTERNETOVÉ KRIMINALITY <i>Andrej Lobotka</i>	1443
APLIKACE SIMULÁTORŮ UMĚLÝCH NEURONOVÝCH <i>Jindřicha Petrucha Pavel Cicha</i>	1452

VII. TECHNOLOGIE, STROJÍRENSTVÍ, STAVEBNICTVÍ | TECHNOLOGIES, ENGINEERING, BUILDING INDUSTRY

NÁVRH UMÍSTOVÁNÍ ZASTÁVEK VEŘEJNĚ HROMADNĚ OSOBNÍ DOPRAVY <i>Bronislav Gabryš ml., Josef Bulíček</i>	1459
PROBLEMATIKA MINIMÁLNÍCH POLOMĚRŮ SMĚROVÝCH OBLOUKŮ <i>Radka Matuszková, Michal Radimský, Ondřej Budík</i>	1467
APROXIMÁCIA STATICKÝCH CHARAKTERISTÍK PNEUMATICKÉHO UMELÉHO SVALU <i>Mária Tóthová, Alena Vagaská a Michal Moučka</i>	1474
THE EXTENSION OF THE QUALITY MANAGEMENT BY THE DEPENDABILITY MANAGEMENT IN A MACHINERY PRACTICE WITH REGARD TO A PRODUCT <i>Lukáš Bebr</i>	1482
KNOWLEDGE OF THE CHEMICAL COMPOSITION OF THE MATERIAL AS A PRECONDITION FOR THE CREATION OF MATERIALS CIRCLES IN SLOVAK INDUSTRIAL COMPANIES <i>Marta Špírková, Jana Šujanová, Jana Samáková</i>	1489
MOŽNOST PŘIROZENÉHO VĚTRÁNÍ V PROSKLENÝCH VÝŠKOVÝCH BUDOVÁCH - JEDNODUCHÉ VERSUS DVOJITÉ PROSKLENÉ FASÁDY <i>Kristýna Valoušková</i>	1494
ANALÝZA TECHNICKÝCH VLASTNOSTÍ SOLÁRNÝCH FOTOVOLTAICKÝCH PANELOV <i>Nadežda Pondušová, Lubomír Naščák</i>	1504
A REVIEW OF WATER FIRE SUPPRESSION SYSTEMS <i>Pavla Pechová</i>	1511
ZNEČIŠTĚNÍ ZPŮSOBENÉ DOPRAVOU A DOPAD NA VODNÍ PROSTŘEDÍ <i>Renata Nováková, Kristýna Soukupová</i>	1519
ACCURACY OF A LASER LINE SCANNER USED FOR FREE FORM MEASUREMENT IN PART INSPECTION PROCESS <i>Pavel Macháček</i>	1528
VLIV PROSOTROVÉ EFEKTIVITY DOMOVNÍHO VYBAVENÍ NA CELKOVÝ UŽIVATELSKÝ KOMFORT BYTOVÝCH DOMŮ V ČESKÉ REPUBLICĚ <i>Dagmar Kutá, Jan Česelský</i>	1534
IMPACT OF BIOGAS TECHNOLOGY ON RURAL WOMEN: CASE STUDY IN CENTRAL VIETNAM <i>Thu Trang Pham, Jana Mazancova</i>	1542
PRŮZKUM ÚZEMNÍHO ROZVOJE BI-CENTRICKÉ HRADECKO - PARDUBICKÉ SÍDELNÍ AGLOMERACE <i>Lucie Teslíková Hurdálková, Dagmar Kutá, Vítězslav Kuta</i>	1551
POSSIBILITIES OF 3D MATHEMATICAL MODELING IN WATER MANAGEMENT SHOWN ON WHITE WATER COMPLEX IN AUCKLAND <i>Petr Chmátal, Jaroslav Pollert jun., Jaroslav Pollert sen., Jiří Procházka, Bob Campbel, John Felton, Damien Dungworth</i>	1558
PROBLEMATIKA HODNOVĚRNOSTI VÁŽENÉ NEPRŮZVUČNOSTI <i>Jaroslav Hejl</i>	1567
POSSIBILITIES OF DECREASING COSTS IN COMPANIES <i>Karolína Zidková</i>	1575

KONCEPT KVALITY ŽIVOTA U OSOB S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM

CONCEPTS OF QUALITY OF LIFE IN PEOPLE WITH INTELLECTUAL DISABILITY

Jakub Pivarč

Abstrakt

Osoby s mentálním postižením tvoří skupinu zdravotně postižených, která je ve vysoké míře ohrožena sociálním vyloučením, tedy exkluzí, segregací a marginalizací. Jejich participace na dění v majoritní společnosti je ztížena z různých důvodů, například i proto, že jejich potřeby jsou často saturovány v nevyhovujícím ústavním prostředí, spíše než v přirozeném prostředí komunity. Příspěvek v teoretické rovině pojednává o aktuálně diskutované problematice deinstitucionalizace a o konceptu kvality života u osob s mentálním postižením, který je v souvislosti s deinstitucionalizací velmi těsně spjat. Deinstitucionalizace je vnímána jako proces nahrazování segregujících pobytových forem (typu ústavu), které odporují současným principům inkluze a cílům sociální politiky vyspělých demokratických států. Ve článku je rovněž nastíněna historická linie vývoje deinstitucionalizace, vymezen pojem kvalita života a diskutovány jsou i jednotlivé domény tohoto konceptu.

Klíčová slova: *mentální postižení, deinstitucionalizace, kvalita života*

Abstract

To a great extent, people with intellectual disabilities are a group of disabled people under a threat of social exclusion, segregation and marginalisation. Their participation in social affairs is inhibited for various reasons, as such their needs have often been saturated in an inadequate institutionalised environment rather than their innate community-based environment. At a theoretical level, the paper discusses the current issue of deinstitutionalisation and the concept of quality of life in people with intellectual disabilities which are closely related to the deinstitutionalisation process. This is perceived as a process which replaces the segregating residential forms (institutional types) that contradict the current principles of inclusion and goals of social politics in the developed democratic states. This article also outlines a historical line of the deinstitutionalisation progress, defines the concept of the quality of life, and discusses the particular domains within the concept.

Key words: *intellectual disability, deinstitutionalization, quality of life*

1 ÚVOD

Akceptace a přístup společnosti k lidem s postižením byl v etapách dějin různý. Převládající represivní tendence, které byly spojovány se zbavováním se nemocných a postižených, byly typické v období nejstarších civilizací. Přes charitativní, humanistické, rehabilitační či preventivně-integrační přístupy se hledaly a stále hledají nové cesty a postupy pro to, jak zabránit tendencím segregovat osoby s postižením a jak zvýšit kvalitu jejich života. Nejsilněji se moderní pohledy obracejí k humanistickému přístupu, který akcentuje u člověka s postižením jeho lidskou důstojnost a individualitu (Slowík, 2007). Především služby poskytované lidem s postižením prošly v posledních sedmdesáti letech v rozvinutých industriálních zemích světa intenzivním vývojem (Šiška, 2005).

Tabulka č. 1 - Stádia vývoje služeb pro osoby s postižením

Výchozí otázka	Stadium 1 Období ústavní péče	Stadium 2 Období deinstitucionalizace	Stadium 3 Období členství v občanské komunitě
Kdo je ten, o koho se jedná?	Pacient	Klient	Občan
Co je typickým prostředím poskytovaných služeb?	Ústav	Skupinové/chráněné bydlení, chráněná dílna, speciální škola nebo třída	Vlastní domov jedince, místní firma, běžná škola v místě bydliště
Co charakterizuje organizaci služeb?	Podřízenost pacienta	Kontinuum alternativ	Specifický soubor položek potřebných pro jednotlivce
Jaký je "model" péče?	Ochranitelský / medicínský	Vývojový / behaviorální	Individuální podpora
Jak se nazývají poskytované služby?	Péče	Programy	Individuální podpora
Jaký model plánování se používá?	Plán péče	Individualizovaný pobytový plán	Individuální plánování budoucnosti
Kdo řídí plánovací proces?	Odborník (zpravidla lékař)	Interdisciplinární tým	Jedinec s postižením

Převzato z Boekhoff, L. - Kamp, M.: Supported Employment. The role of community care services, 1994 (In Šiška, 2005).

Požadavek humanizace se týká samotného přístupu intaktní populace k lidem s postižením a handicapem. Na úrovni jednotlivých států tak sledujeme dynamicky se rozvíjející proces inkluze, kdy se jednotlivé země na této cestě nacházejí v různých fázích (Watkins, 2007). Politické koncepce a strategie jednotlivých států by měly respektovat a brát v potaz lidskou svobodu, důstojnost a práva všech občanů s postižením, stejně tak jako občanů bez postižení. V současné době uplatňovaný trend tzv. inkluze tedy znamená úkol vytvářet optimální, přiměřené a adekvátní podmínky pro začleňování jedinců s postižením do společenského života, jde tedy o proces, jak podotýká Farrell a Ainscow (2002, s. 3), ve kterém školy, komunity, místní samosprávy a vlády usilují o redukci bariér, které brání společenské participaci a vzdělávání pro všechny občany. Neměla by tak být opomíjena proměna postojů intaktní populace k lidem s mentálním postižením. Ukazuje se, že právě negativní postoje majoritní intaktní společnosti (předsudky či stereotypy), mylné představy (miskoncepce) či dostatečně neporozumění handicapu či obtížím, jež mají osoby s postižením, jsou významné bariéry, které ovlivní úspěch inkluze (tzv. mikrosociální úroveň). Jedním z dalších významných a základních předpokladů překonávání překážek v procesu inkluze a tedy v souvislosti s plnohodnotnou participací osob s mentálním postižením ve společnosti, je transformace ústavní péče a výrazná podpora deinstitucionalizace, a to směrem ke komunitnímu bydlení a sdílení kulturního kapitálu většinové společnosti (tzv. makrosociální úroveň).

2 DEINSTITUCIONALIZACE JAKO VÝZNAMNÝ PŘEDPOKLAD KVALITY ŽIVOTA OSOB S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM

Změna politického režimu (1989) v České republice a budování demokratické společnosti s novým hodnotovým systémem poskytly příležitosti pro reformu sociálních služeb jako součást nové sociální politiky (Jaroševská, 2012). Problematika péče o osoby s (mentálním) postižením náleží do širšího okruhu zájmu státních orgánů a institucí. Součinnost státní správy (jednotlivých resortů) je úzce provázána také i s dalšími nestátními subjekty, poskytující náležitou péči a služby osobám se zdravotním postižením. Uplynulých 20 let charakterizovalo z pohledu českého státu (jeho orgánů a institucí) úsilí řešit jednotlivé dílčí oblasti života zdravotně postižených, zpravidla se snahou o zlepšení podmínek jejich života (Michalík, 2011). V této souvislosti přijala ČR řadu mezinárodních úmluv¹. Závazky státu plynoucí z těchto úmluv jsou však naplňovány spíše sporadicky. I když vzniklo množství nestátních organizací a občanských sdružení, které pod vlivem trendů ze zahraničí začaly s velkým odhodláním poskytovat rozmanité služby postiženým jako alternativu k dominující ústavní péči, k zásadním reformám v ústavnictví však doposud nedošlo (Šiška, 2005). Naše sociální politika je v současné době ovlivňována také zahraničními koncepcemi, zejména státy ze západní a severní Evropy. Nutno podotknout, že i tyto státy čelily různě orientované kritice a i ony prošly trnitou cestou různých transformací vlastních sociálních systémů a forem podpory. Jedním z těchto kroků transformace je i tzv. deinstitucionalizace, která je vnímána jako proces nahrazování segregujících pobytových služeb takovými službami, které umožní lidem s postižením účastnit se života běžné společnosti (komunity) (Šiška, 2010).

Rozvíjející se proces deinstitucionalizace v zemích západní a severní Evropy můžeme zaznamenat od 60. let 20. století. Podobně jako v mnoha jiných západních státech, byly i v severských zemích první formální služby pro osoby s mentálním postižením založeny ve druhé polovině 19. století. Zhruba v roce 1960 se začaly objevovat silící hlasy upozorňující na nevyhovující podmínky v ústavech. Ústavy byly kritizovány za potlačování osobní svobody klientů a celkově za segregaci osob s mentálním postižením, což již v té době bylo v rozporu s názory a ideály tehdejší společnosti. Pojem normalizace se stal ideologickým transparentem reformních hnutí. Počátkem roku 1990 vstupuje normalizace v severských zemích do nové etapy. Následovaly intenzivní diskuse, nové sociální reformy a větší pozornost byla upřena i na hlasy odborníků z akademické obce. Tempo decentralizace (a později samotné deinstitucionalizace) se zvyšovalo (hlavně v Norsku a Švédsku) (Tøssebro, 2012). Právě Norsko (a dále také Švédsko, Dánsko či Finsko) je územím, které se snaží snižovat, resp. zcela zavírat ústavy pro osoby s mentálním postižením. Norsko uzavřelo všechny ústavy pro osoby s mentálním postižením v polovině 90. let a Švédsko následovalo svého severského souseda o pět let později. V dalších severských zemích se počet pobytových institucí (typu ústavu) snižuje a současným politickým cílem je směřovat tímto směrem i nadále. Např. ve Finsku bylo v roce 2009 rozhodnuto, že počet lidí s mentálním postižením v institucích bude redukován ze současných 2000 na 500, a to nejpozději do roku 2015 (Tøssebro, 2012, s. 138). K poklesu umístěných lidí s mentálním postižením v ústavech dochází od roku 1960 i v dalších zemích, např. v Kanadě, Anglii, Austrálii. K velmi významnému úbytku v počtu osob s mentálním postižením žijících v ústavech došlo i v USA. Od roku 1977, kde v ústavech žilo zhruba 208 tisíc osob s mentálním postižením, klesl do roku 2007 počet těchto osob zhruba na 62 tisíc (Chowdhury, Benson, 2011). V České republice je v současné době zhruba 404 míst, které poskytují ústavní služby. V těchto zařízeních žije cca 15 tisíc lidí, z toho 1000 dětí. Protože neexistuje dostatek jiných alternativ (např. služby komunitního typu), je v těchto

¹ Pozn. autora: Jedná se např. o Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením; Deklaraci OSN o právech lidí s mentálním postižením a další (viz. např. <http://www.helpnet.cz/dokumenty/deklarace-prav> či <http://www.imy.cz/content.php?id=2>).

domovech nuceno žít mnoho uživatelů, kteří zde žít nechtějí nebo nepotřebují. Mnohá ústavní zařízení neumožňují kontakt svých obyvatelů s dalšími lidmi a jinými veřejnými službami – jsou od nich umístěna moc daleko nebo nevidí důvod, proč by to jejich uživatelé mohli potřebovat. V mnoha domovech jsou nuceni žít uživatelé v nevhodných podmínkách. Posílat lidi do ústavů bylo (je) řešení rychlé, dostat je z nich ven vyžaduje značné úsilí a je třeba tuto změnu dobře připravit a naplánovat (Mach et al., 2012).

Jak bylo uvedeno výše, v České republice je téma deinstitucionalizace diskutováno zejména po roce 1989. Jaroševská (2012, s. 57) uvádí, že deinstitucionalizace pobytových služeb je ideový koncept, který je součástí reformního programu transformace sociálních služeb. Je to proces humanizace ústavní péče s důrazem na naplnění individuálních práv a potřeb každého klienta s cílem eliminace nepřiměřené direktivy klasických institucí. Deinstitucionalizace jde tedy přímo proti takové ústavní péči, která ve svém důsledku osoby s mentálním postižením segreguje a která také pomáhá vytvářet určitou závislost na službách ústavní péče. Ústavy jsou typické tím, že centralizují osoby se zdravotním postižením podle určitého typu postižení nebo jiného znaku (např. podle věku – viz domovy pro seniory); izolují a potlačují individualitu, která je podrobována nařízením ze strany vedení instituce. Např. King, Raynes a Tizard (In Zpráva Ad-hoc expertní skupiny, 2009) tvrdí, že institucionální péče bývá popisována jako odosobnění (odstranění věci osobního vlastnictví, znaků a symbolů individuality a lidskosti), neměnnosti rutiny (stálé rozvrhy pro vstávání, jídlo a aktivitu bez ohledu na osobní preference a potřeby), hromadné zacházení (přemísťování lidí ve skupinách, bez soukromí a individuality) a sociální propast (symbolizující rozdílný status pracovníků a rezidentů). Šiška pak dodává, že deinstitucionalizace by však neměla znamenat pouhé fyzické přestěhování jedince z jedné velké instituce do jiné – menší a integrované. Je chápána jako změna přístupu ke službám pro lidi s mentální retardací, ve kterých je hlavním hlediskem spokojenost klienta a jeho rodiny (Šiška, 2005, s. 25).

Život v komunitě je bezesporu přijatelnější, vhodnější a výhodnější alternativou, než segregovaný život uvnitř ústavu. Z tohoto hlediska je typickým prostředím, ve kterém by se měla sociální služba jedinci (nebo i např. partnerskému páru, atp.) s mentálním postižením poskytovat, vlastní domov - byt či rodinný dům, tj. běžná zástavba, ve které sídlí občané bez postižení. Občanská příslušnost v rámci té které komunity si vyžaduje specifickou podporu osobám s mentálním postižením. Individuální podpora občanů s mentálním postižením se také zaměřuje na plánování další budoucnosti a jeho (jejich) životního směřování, přičemž hlavním aktérem, který řídí plánovací proces, je osoba s mentálním postižením (samozřejmě, pakliže je to možné a je toho schopna). Ve studii Willer a Intagliata (In Chowdhury a Benson, 2011) konstatují, že přechod na komunitní péči znamenal pro mnoho osob s mentálním postižením naději na: (1) svobodný přístup k aktivitám, službám, a/ nebo událostem, které nabízí život v komunitě; (2) určitou míru kontroly nad prostředím a osudem; (3) zlepšení kvality života. V méně omezujícím a více „normalizovaném“ komunitním prostředí je možné lépe naplňovat práva, potřeby a podporovat blaho osob s mentálním postižením. S patřičnou podporou mohou lidé s mentálním postižením žít v běžných domácnostech. Sounáležitost s místní komunitou je pro tyto osoby významným předpokladem pro rozvoj jejich osobnosti a pro zvýšení kvality jejich života. Pro osoby s mentálním postižením je tento model podpory zvláště výhodný, protože pomáhá zvyšovat jejich sebedůvěru, rozvíjet a osvojovat si nové kompetence a celkově kultivuje jejich osobnost (např. přebírají odpovědnost za chod domácnosti, za péči o sebe /případně partnera/, a celkově za svůj život). Ústavní péče rozvoj určitých kvalit osobnosti mentálně postiženého neumožňuje nebo omezuje. Národní centrum podpory transformace sociálních služeb v Závěrečné zprávě z modelového hodnocení kvality a metod poskytování sociálních služeb (Souhrn z 32 zařízení v projektu transformace) vyvozuje např. tyto závěry (2012, s. 64): a) služby poskytované ve velkých ústavních

zařízeních a podmínky v nich neumožňují lidem žít běžným způsobem života, b) velkokapacitní zařízení často nezaručují naplňování a dodržování lidských práv pro klienty takových služeb (např. je stále praktikována nadměrná medikace klientů takových služeb; klienti často nejsou odměňováni za práci pro chod služby; klienti služeb často nejsou informováni o zásadních rozhodnutích způsobem, který by byl pro ně srozumitelný); ad.

Proces deinstitucionalizace s sebou přináší také určitá rizika. Zajímavou zprávou pro poskytovatele sociálních služeb, zadavatele sociálních služeb, kraje/ krajské úřady či ústřední orgány státní správy – ministerstva (a pro další dotčené organizace a instituce) je dokument „Rizika procesu transformace a deinstitucionalizace a systém jejich řízení“. Účelem tohoto dokumentu bylo učinit kroky vedoucí ke snižování vzniku rizik a eliminaci jejich dopadů na proces transformace, včetně vytvoření systémového nástroje, který bude využit v rámci dalších projektů a procedur podporujících aktivitu procesu transformace sociálních služeb (Brathová, Mach, 2012). Zaměříme-li se zejména na osoby s mentálním postižením, kterých se přechod z ústavní péče do místní komunity bude týkat, měli bychom nastítnit i možné překážky tohoto procesu z jejich perspektivy. Pro tyto osoby může představovat samotný přechod do komunity problémy (může docházet k manipulaci ze strany okolí, zneužívání, šikaně, atp.). Pro osoby s mentálním postižením, obzvláště ty, které jsou v ústavní péči dlouhou řadu let, může odchod z takového zařízení představovat rizika, která se projeví v oblasti psychické a sociální (nezvládnutelná úzkost z pocitu osamění, ztráta přátel). Překážkou může být také zdravotní stav. Ústavní péče může pro některé jedince s mentálním postižením představovat určitý druh životní jistoty a saturovat potřebu bezpečí. U mentálně postižených bývá potřeba jistoty a bezpečí velmi silná. Citová jistota, daná především vztahem s blízkým člověkem, event. i stabilitou prostředí, v němž žije, je v tomto případě důležitá, protože může sloužit jako zdroj rovnováhy, narušované subjektivně obtížnějším porozuměním okolnímu světu a obtížnějším přizpůsobením jeho požadavkům (Vágnerová, 2008).

3 KONSTRUKT KVALITY ŽIVOTA A CHARAKTERISTIKA JEHO JEDNOTLIVÝCH DOMÉN

V textu jsme několikrát uvedli pojem „kvalita života“. Přestože jde o pojem velmi frekventovaný, zejména v odborných kruzích, v oblasti jeho konceptualizace nenacházíme jasnou definiční shodu. Důvodem je zřejmě to, že kvalita života je pojímána různými vědními disciplínami odlišně. O kvalitě života se hojně hovoří v sociologii (kvalita života je komparována v rámci různých sociálních skupin), v psychologii (předmětem jsou otázky subjektivní pohody, či sociální pohody - well-being), pedagogice či dále v medicíně, apod. Právě v medicíně byl termín kvalita života uveden vůbec poprvé, a to ve spojitosti s problematikou života a smrti (Schalock, 2001). Obecně lze konstatovat, že kvalita života bývá vymezována nesčetnými způsoby, od velmi obecných definic, např. „schopnost vést normální život“, „seberealizace“ atp. až po komplexnější definice, které se zaměřují na jeden určitý aspekt kvality života (Pipeková, 2010). Všeobecná akceptace a vědeckou komunitou uznávaná definice kvality života neexistuje (Dennis et al., 1993). Pojem kvalita života má multidimenzionální rozměr. Schalock (2004, s. 205) uvádí, že v současné době je tento pojem aplikován jako: 1. senzitivní ukazatel, který poukazuje na individuální perspektivu jedince v interakci s prostředím; 2. jednotící téma, jenž poskytuje rámec pro konceptualizaci, měření a aplikaci konstruktů kvality života a 3. sociální konstrukt, který je používán jako základní princip pro posílení životní pohody jedince a spolupráci na programových, komunitních a společenských změnách. Kvalita života je tedy podle Schalocka multidimenzionální jev složený z určitých domén, které jsou ovlivněny osobními charakteristikami jedince a faktory životního prostředí.

Konceptuální rámec kvality života (viz tabulka č. 2) má tři hlavní složky: faktory, domény a indikátory (ukazatele). Tento rámec byl navrhnout autory v průběhu posledních dvou desetiletí pomocí tří po sobě jdoucích kroků, tj. na základě pozorování a deskripce jevu; pojmového mapování a empirického testování rámce v sérii studií. Důležitost tohoto koncepčního rámce spočívá v tom, že má vypovídací schopnost a poskytuje pevný základ pro měření kvality života (s ním souvisejících osobních výsledků) a využití souvisejících faktorů, domén a ukazatelů kvality života, se zaměřením na individualizovanou podporu, realizaci programů a politických rozhodnutí pro zvýšení kvality života.

Tabulka č. 2 - Konceptuální model kvality života: faktory, domény, indikátory (Schalock, Bonham, Verdugo, 2008)

Faktor	Doména	Příklady indikátorů
Nezávislost	Osobnostní rozvoj	Edukační status, schopnosti jedince, adaptivní chování
	Vnitřní determinanty	Volby/rozhodnutí, autonomie, sebekontrola, osobní cíle
Sociální participace	Mezilidské vztahy	Sociální síť, přátelství, sociální aktivity, interakce, vztahy
	Sociální inkluze	Integrace do komunity/účast, role v komunitě, podpora
	Práva	Lidské (respekt, důstojnost, rovnost); zákonné
Blahobyť, pohoda	Emocionální pohoda	Ochrana a bezpečí, pozitivní zkušenosti, spokojenost, sebepojetí, nízká úroveň stresu,
	Fyzická pohoda	Zdraví a obživa, rekreace, volný čas
	Materiální blahobyť	Finanční status, zaměstnání, vlastnictví

Na základě provedené literární rešerše mezinárodní literatury byla identifikována celá řada dalších domén kvality života, které ve své podstatě korespondují s vymezením Roberta Schalocka. Tyto domény jsou uvedeny např. v práci Petry, Maes, Vlaskamp (2005, s. 35): (i) sociální vztahy a interakce; (ii) psychická pohoda a osobní spokojenost; (iii) zaměstnanost; (iv) sebeurčení, samostatnost a osobní volba; (v) rekreace a volný čas; (vi) osobní kompetence; společenské přizpůsobení a dovednost nezávislého života; (vii) rezidentní prostředí; (viii) komunitní integrace; (ix) normalizace, příjem podpůrných služeb; (x) individuální a demografické ukazatele; (xi) osobní rozvoj a naplnění; (xii) sociální akceptace, sociální status; (xiii) fyzický a materiální blahobyť a (xiv) občanská odpovědnost. Strukturovanější koncept navrhli autoři Felce a Perry (In Petry, Maes, Vlaskamp, 2005), kteří rozlišují pět domén kvality života. Ty dále rozdělují do několika dílčích (sub)domén: (i) fyzická pohoda (zdraví, osobní bezpečí, kondice, mobilita); (ii) materiální blahobyť (finance, kvalita bydlení, doprava, bezpečnost, majetek); (iii) sociální blahobyť (osobní vztahy, participace ve společnosti); (iv) rozvoj a aktivity (kompetence, produktivita a činnost); (v) emocionální pohoda (psychická pohoda, duševní zdraví, sebeúcta, respekt, víra, přesvědčení, sexualita).

V přehledové studii se zde již citovaní autoři Chowdhury a Benson (2011) zaměřili na posouzení a systematické zhodnocení kvality života těch osob s mentálním postižením, které byly přemístěny do komunity. Autoři poukazují na pozitivní zprávy o výsledcích deinstitucionalizace a snaží se reflektovat tyto nálezy vzhledem ke kvalitě života osob

s mentálním postižením na základě rozboru celkem 15 vybraných studií. Obecně vzato je v jejich práci konstatováno, že přemístění osob s mentálním postižením z velkých ústavů do komunity mělo pozitivní vliv a jednotlivé domény kvality života byly vysoce hodnoceny. Jednotlivé indikátory kvality života u osob s mentálním postižením poukazují, že se např. zvýšila účast na vycházkách, na participaci ve volnočasových aktivitách s lidmi bez postižení a bylo dosaženo celkově vyšší interakce s ostatními obyvateli komunity, což je v souladu s principy inkluze. Nicméně, některá zjištění také poukázala na to, že určité domény kvality života osob s mentálním postižením po přemístění do komunity byly hodnoceny negativně. Jedná se zejména o zdravotní stav, což je jeden z velmi důležitých indikátorů kvality života. Výsledky studie Young et al. (2001) sice poukazují na obecný trend zvyšování kvality života po přemístění do komunity, ale v doméně „fyzická pohoda“ se tento trend neprokázal. Na základě dalších výzkumů (např. Walsh et al. (2010) či Conroy a Elks (1999)) bylo zjištěno, že celková kvalita zdravotní péče byla mírně vyšší u klientů ústavů. To poukazuje na jednodušší přístup k lékařským a ošetrovatelským službám v instituci, než v komunitě.

4 ZÁVĚR

Transformace ústavní péče (deinstitutionalizace) v péči komunitní je proces nevyhnutelný s ohledem na zákonné požadavky, ale rovněž s ohledem na potřeby a přání lidí s (mentálním) postižením (Mach et al., 2012). Jako výsledek péče v komunitě byla kvalita života vždy neoddělitelně provázána s procesem deinstitutionalizace a normalizace. V této souvislosti se zejména odborná komunita zabývá debatami, jejichž předmětem je snaha postihnout změny v kvalitě života těch lidí, kteří se z velkých tradičních institucí přesunuli do komunity (bytů, rodinných domů). Na mezinárodní úrovni je pojem kvality života diskutován v souvislosti s problematikou mentálního postižení stále častěji, zejména v rámci plánování, poskytování a vyhodnocování individuálních služeb a podpory pro osoby s tímto postižením. Zkoumání dopadu existence v komunitě na kvalitu života jedinců s mentálním postižením se tak oprávněně stalo ústřední otázkou pro badatele, kteří se zabývají účinností sociální politiky deinstitutionalizace.

Zde diskutované domény kvality života osob s mentálním postižením v rámci komunity je nutné systematicky naplňovat, rozvíjet a měřit. Je úkolem pověřených orgánů, institucí či neziskových organizací, a dále pracovníků z širokého spektra pomáhajících profesí (speciálních pedagogů, sociálních pracovníků, lékařů, atd.) podporovat zvyšování kvality života osob s mentálním postižením. Zmíněné indikátory (viz např. Schalock) kvality života je proto nutné rozvíjet žádoucím směrem. To vyžaduje profesionální přístup a provázanou koordinaci mezi odborníky z oblasti pomáhajících profesí (např. speciální pedagog ovlivňuje významným způsobem edukaci osob s mentálním postižením; sociální pracovník pomáhá rozvíjet sociální síť a mezilidské vztahy v komunitě apod.). Zejména však zdravotní a ošetrovatelská péče musí být lidem s mentálním postižením v jejich komunitě dostupnější, než je tomu doposud.

Použitá literatura

1. BRATHOVÁ, Jana; MACH, Petr. *Rizika procesu transformace a deinstitutionalizace a systém jejich řízení*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, 2012. 51 s.
2. CONROY, James; ELKS, Martin. Tracking Qualities of Life during Deinstitutionalization: A Covariance Study. *Education and Training in Mental Retardation and Developmental Disabilities*. 1999, vol. 34, no. 2, s. 212 - 222. ISSN 1079-3917.

3. DENNIS, Ruth; WILLIAMS, Wes; GIANGRECO, Michael; CLONINGER, Chigee. Quality of life as context for planning and evaluation of services for people with disabilities. *Exceptional Children*. 1993, vol. 59, no. 6, s. 499 - 512. ISSN 0014-4029.
4. FARRELL, Peter; AINSCOW, Mel; (eds.). *Making special education inclusive: from research to practice*. 1. vyd. London: David Fulton, 2002. 214 s. ISBN 18-534-6854-1.
5. CHOWDHURY, Monali; BENSON, Betsey. Deinstitutionalization and Quality of Life of Individuals with Intellectual Disability: A Review of the International Literature. *Journal of Policy and Practice in Intellectual Disabilities*. 2011, vol. 8, no. 4, s. 256 - 265. ISSN 1741-1130.
6. JAROŠEVSKÁ, Elena. Změna způsobu řízení sociálních pobytových služeb jako nástroj jejich deinstitucionalizace. *Aktuální otázky sociální politiky - teorie a praxe*. 2012, vol. 6, s. 56 - 65. ISSN 1804-9095.
7. MACH, Petr; MAREK, Ladislav; SKŘIČKOVÁ, Zuzana, ŠVEŘEPA, Milan. *Deinstitucionalizace a plánování sociálních služeb v kraji*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, 2012. 30 s.
8. MICHALÍK, Jan. *Zdravotní postižení a pomáhající profese*. 1. vyd. Praha: Portál, 2011. 512 s. ISBN 978-80-7367-859-3.
9. Národní centrum podpory transformace sociálních služeb. *Závěrečná zpráva z modelového hodnocení kvality a metod poskytování sociální služby*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, 2012. 77 s.
10. PETRY, Katja; MAES, Bea; VLASKAMP, Carla. Domains of Quality of Life of People with Profound Multiple Disabilities: the Perspective of Parents and Direct Support Staff. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*. 2005, vol. 18, no. 1, s. 35 - 46. ISSN 1360-2322.
11. PIPEKOVÁ, Jarmila; et al. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 3. vyd. Brno: Paido, 2010, 401 s. ISBN 978-80-7315-198-0.
12. SCHALOCK, Robert. *Outcome-based evaluation*. 2. vyd. New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers, 2001. 271 s. ISBN 03-064-6458-6.
13. SCHALOCK, Robert. The concept of quality of life: what we know and do not know. *Journal of Intellectual Disability Research*. 2004, vol. 48, no. 3, s. 203 - 216. ISSN 0964-2633.
14. SCHALOCK, Robert; BONHAM, Gordon; VERDUGO, Miguel. The conceptualization and measurement of quality of life: Implications for program planning and evaluation in the field of intellectual disabilities. *Evaluation and Program Planning*. 2008, vol. 31, no. 2, s. 181 - 190. ISSN 0149-7189.
15. SLOWÍK, Josef. *Speciální pedagogika*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 160 s. ISBN 978-80-247-1733-3.
16. ŠIŠKA, Jan. *Mimořádná dospělost: Edukace člověka s mentálním postižením v období dospělosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2005. 100 s. ISBN 80-246-0992-4.
17. ŠIŠKA, Jan. Reflexe deinstitucionalizace: hodnoty, náklady, doporučení. *Sociální práce*. 2010, vol. 10, no. 4, s. 60 - 66. ISSN 1213-6204.
18. TØSSEBRO, Jan; et al. Normalization Fifty Years Beyond: Current Trends in the Nordic Countries. *Journal of Policy and Practice in Intellectual Disabilities*. 2012, vol. 9, no. 2, s. 134 - 146. ISSN 1741-1130.
19. VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 4. vyd. Praha: Portál, 2008. 872 s. ISBN 978-80-7367-414-4.
20. WALSH, Patricia; EMERSON, Eric; LOBB, Carolyne; HATTON, Chris; BRADLEY, Valerie; SCHALOCK, Robert; MOSELEY, Charles. Supported

- Accommodation for People With Intellectual Disabilities and Quality of Life: An Overview. *Journal of Policy and Practice in Intellectual Disabilities*. 2010, vol. 7, no. 2, s. 137 - 142. ISSN 1741-1122.
21. WATKINS, Amanda; et al. *Assessment in Inclusive Settings: Key issues for policy and practice*. Odense: European Agency for Development in Special Needs Education, 2007.
 22. YOUNG, Louise; ASHMAN, Adrian; SIGAFOOS, Jeff; GREVELL, Paul. Closure of the Challinor Centre II: An extended report on 95 individuals after 12 months of community living. *Journal of Intellectual & Developmental Disability*. 2001, vol. 26, no. 1, s. 51 - 66. ISSN 1366-8250.
 23. *Zpráva Ad-hoc expertní skupiny o přechodu z institucionální na komunitní péči*. In: [online]. 2009 [cit. 2015-05-08]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/8387/Zprava-Ad-hoc-expertni-skupiny.pdf>

Výzkumný záměr, projekt

Tento příspěvek vznikl za plné podpory Grantové agentury Univerzity Karlovy v Praze (grantový projekt ev. č. 242213) „*Prekoncepce a miskoncepce vybraných sociálně patologických jevů u žáků základních škol*“. Autor příspěvku děkuje GAUK za poskytnutou finanční podporu a svému mateřskému pracovišti, tj.: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Katedra primární pedagogiky & Ústav profesního rozvoje pracovníků ve školství, Magdalény Rettigové 4, Praha 1.

Kontaktní údaje

Mgr. Jakub Pivarč
Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta
Katedra primární pedagogiky & Ústav profesního rozvoje pracovníků ve školství
Magdalény Rettigové 4
116 39 Praha 1, Česká republika
E-mail: jakub.pivarc@pedf.cuni.cz

ISBN 978-80-87952-10-8

Vol. V, 2015

ETTN 085-15-15034-05-1

Příspěvky publikované v tomto sborníku vyjadřují názory a stanoviska nezávislých autorů. | Papers published in this conference proceedings express the viewpoints of their independent authors.

Tato publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou.

